

ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА У СФЕРІ ОБІГУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

У статті доведено, що дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї – це встановлений порядок урегулювання суспільних відносин щодо видачі дозволів в цій сфері (на право придбання, зберігання, носіння, перевезення і використання спеціально визначених видів зброї, засобів індивідуального захисту та активної оборони, які можуть бути визнані як зброя, а також на відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються), а також нормативно встановлені адміністративні процедури у цій сфері з метою забезпечення прав людини та захисту публічного інтересу.

Ключові слова: дозвіл, дозвільна система, застосування зброї, зброя, обіг зброї.

В статье доказано, что разрешительная система в сфере обращения и применения оружия – это установленный порядок урегулирования общественных отношений по выдаче разрешений в этой сфере (на право приобретения, хранения, ношения, перевозки и использования специально определенных видов оружия, средств индивидуальной защиты и активной обороны, которые могут быть признаны в качестве оружия, а также на открытие и функционирование объектов, где они хранятся или используются), а также четкий перечень возможных и необходимых вариативных действий для различных субъектов правоотношений в этой сфере с целью достижения ими желаемого результата, а также безопасности и защиты общественных интересов.

Ключевые слова: оборот оружия, оружие, применение оружия, разрешение, разрешительная система.

The article proved that the permit system in the sphere of circulation and use of weapons – is a procedure for regulation of public relations for issuing permits in this area (the right for acquisition, storage, carrying, transportation and use of specifically identified weapons) and a clear list of possible and necessary actions for different variant of behavior in relations in this area in order to achieve their desired result and safety and protection of the public interest.

Key words: circulation of weapons, permit, permit system, use of weapons, weapons.

Вступ. Отримання Україною незалежності та формування власного законодавства привели до формування поняття «дозвільна система» [1, с. 162]. З метою охорони безпеки й порядку вона діє у різних сферах економічного, адміністративно-політичного та культурного життя країни. В Україні вже є спроби прийняти закон, що врегулював би сферу обігу зброї як частини дозвільної системи. Про це свідчать проект Концепції реформування системи органів Міністерства внутрішніх справ України, де визначена необхідність прийняття Закону України «Про зброю», діяльність законодавчого органу, а саме проект Закону України № 2105 від 20 лютого 2008 р. «Про обіг зброї невійськового призначення», а також проект Закону України № 3069 від 21 серпня 2008 р. «Про зброю» [2, с. 109].

Постановка завдання. Багато науковців звертали свою увагу на дану проблематику. Серед них: А.А. Долгополов, А.В. Корнісець, А.В. Кофанов, Д.А. Корецький, Е.Д. Шелковникова, І.А. Кузнецова, І.В. Ткаченко, І.В. Хохлова, І.С. Тишкович, Л.М. Гусар, М.П. Федоров, Н.Н. Паше-Озерський, О.М. Піджаренко, О.П. Шем'яков, Ю.В. Баулін, та інші. Проте, аналізованої нами проблематики вони торкалися лише опосередковано, досліджуючи інші більш загальні, спеці-

альні чи суміжні чинники. Таким чином, дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї в Україні є такою, що потребує подальших наукових досліджень.

Мета статті – на основі теорії адміністративного права, аналізу відповідних нормативно-правових актів, праць вчених та інших джерел охарактеризувати дозвільну систему у сфері обігу та застосування зброї в Україні.

Результати дослідження. Дозвільна система визначає сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, державними адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, видачею дублікатів, анулюванням документів дозвільного характеру [3]. Як відомо, поки ще відсутній закон, який врегулював би правові відносини у сфері надання дозволів на поведінку з об'єктами дозвільної системи, які можуть знаходитися у власності або користуванні фізичних та юридичних осіб, і здійснення контролю у цій сфері.

Існує відомчий нормативно-правовий акт, а саме Постанова КМУ № 576, відповідно до якого, дозвільна система – це особливий порядок виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, обліку та використання спеціально визначених предметів, матеріалів та речовин, а також відкриття та функціонування окремих підприємств, майстерень та лабораторій з метою охорони інтересів держави та безпеки громадян [4].

Тобто, всі можливі правовідносини у сфері обігу та застосування зброї у межах дозвільної системи наразі врегульовуються за допомогою законів України та підзаконних нормативно-правових актів суб'єктів публічного адміністрування, що здійснює адміністративно-правове забезпечення у цій сфері.

Як стверджує Д. Чуріков, існує дві точки зору щодо визначення поняття «дозвільна система». Провівши відповідні дослідження, він зазначає, що потрібно розглядати дозвільну систему у широкому та вузькому розумінні. У першому випадку йдеться про особливий порядок вчинення різними суб'єктами будь-яких дій, на які потрібно одержати спеціальний дозвіл, у другому – лише про дії, перераховані у Положенні про дозвільну систему, затвердженому Постановою КМУ № 576 [1, с. 162].

Автори проекту Закону України «Про дозвільну систему у сфері поведінки зі спеціально визначеними видами зброї, бойовими припасами до неї, засобами індивідуального захисту та активної оборони, вибуховими матеріалами промислового призначення» пропонують цей термін трактувати як сукупність урегульованих законодавством відносин з контролю держави за поведінкою з об'єктами дозвільної системи. У свою чергу, об'єкти дозвільної системи, перелічені у цьому проекті спеціально визначені види зброї, бойових припасів до неї, засобів індивідуального захисту та активної оборони, вибухові матеріали та об'єкти (приміщення), на яких проводиться виготовлення, ремонт, зберігання, реалізація та використання спеціально визначених видів зброї, бойових припасів до неї, засобів індивідуального захисту та активної оборони та вибухових матеріалів [5].

Виходячи з цього, на нашу думку, дозвільна система – це встановлена державою сукупність юридичних норм, що передбачає спеціальний порядок учинення певних юридично значущих дій відносно поведінки з особливими предметами, які за своїми властивостями несуть суспільну небезпеку.

Таким чином, дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї – це встановлений порядок врегулювання суспільних відносин щодо видачі дозволів в цій сфері (на право придбання, зберігання, носіння, перевезення та використання спеціально визначених видів зброї, засобів індивідуального захисту та активної оборони, які можуть бути визнані як зброя, а також на відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються), а також чіткий перелік можливих та необхідних варіативних дій для різних суб'єктів правовідносин у цій сфері.

Взагалі дозвільна система призначена, по-перше, для запобігання порушенням правил придбання, зберігання, обліку, перевезення, використання та знищення предметів та речовин, на які встановлений особливий режим користування; по-друге, для запобігання використанню підконтрольних об'єктів та предметів не за призначенням і в злочинних цілях; по-третє, перешкодження викраденню, втрат і загублення предметів і речовин, на які встановлена дозвільна система; по-четверте, для застосування до порушників порядку та правил дозвільної системи, передбачених законом заходів адміністративно-правового впливу, а також для здійснення взаємодії з іншими відомствами у сфері наведення належного порядку на об'єктах дозвільної системи [6].

На нашу думку, дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї потрібна для: 1) врегулювання питань стосовно видачі, анулювання, переоформлення різноманітних дозволів у цій

сфері; 2) встановлення переліку повноважень суб'єктів публічної адміністрації стосовно видачі, анулювання, переоформлення різноманітних дозволів у цій сфері; 3) попередження незаконного обігу зброї; 4) встановлення порядку поведінки зі зброєю, у тому числі її зберігання, обліку та носіння; 5) регламентації порядку дій при раптовій її втраті; 6) превенції безпідставного її застосування; 7) запобігання посягань з її використанням тощо.

Реалізація всієї дозвільної системи покладена на органи внутрішніх справ. Правову основу її здійснення цими суб'єктами публічного адміністрування становлять чисельні нормативні акти різної юридичної сили. При чому, сучасне законодавство України йде шляхом розширення повноважень органів дозвільної системи. У свою чергу, органи внутрішніх справ організують роботу щодо здійснення дозвільної системи через структурні підрозділи міліції громадської безпеки (відділи, відділення, групи дозвільної системи), старших інспекторів дозвільної системи, а також дільничних інспекторів міліції [2, с. 109].

Нині на міліцію покладено, зокрема, здійснення дозвільної системи на такі предмети, матеріали, об'єкти, безконтрольне володіння й користування якими може завдати шкоди громадському порядку, особистій безпеці громадян, чи може бути використано зі злочинною чи іншою протиправною метою. Чинним законодавством до таких об'єктів віднесено вогнепальну зброю (нарізну військових зразків, несучасну стрілецьку, спортивну, навчальну, мисливську нарізну та гладкоствольну) та боеприпаси до неї, пневматичну, холодну зброю, вибухові матеріали, газові пістолети й револьвери та патрони до них, заряджені речовинами сльозоточивою та дратівливою дії, сховища, склади й бази, де їх зберігають, стрілецькі тири й стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства та майстерні з виготовлення й ремонту вогнепальної і холодної зброї, піротехнічні майстерні, магазини, в яких здійснюють продаж зброї та боеприпасів до неї, штемпельно-граверні майстерні, печатки й штампи [2, с. 110].

Таким чином, основною метою дозвільної системи у сфері обігу та застосування зброї є превенція безконтрольного володіння й користування зброєю задля максимального унеможливлення завдання шкоди громадському порядку та особистій безпеці громадян.

Здійснюючи дозвільну систему, органи внутрішніх справ відповідно до законодавства України видають міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям дозволи на придбання, зберігання, перевезення й використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї, пристроїв та набой до них, а також громадянам – дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної мисливської, холодної, пневматичної зброї, пристроїв [7]. Тобто, є чіткий, передбачений законодавством, перелік видів зброї на володіння, носіння, зберігання, перевезення та використання яких потрібен дозвіл, а також виокремлено приналежні об'єкти до них, на які також поширюються вимоги дозвільної системи.

Правовою основою для видачі дозволів на зброю є: Постанова Верховної Ради України від червня 1992 року № 2471-12 «Про право власності на окремі види майна»; Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 року № 402 «Про затвердження порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власному чи іншому законному володінні зброю за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі, її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї»; Наказ МВС України від 14 листопада 1992 року № 625 «Про заходи щодо виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня № 576», «Про затвердження Положення про дозвільну систему»; Наказ МВС України від 21 серпня 1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 7 жовтня 1998 року за № 637/3077; Наказ МВС України від 02 вересня 1998 року № 659 «Інструкція про створення єдиної автоматизованої системи номерного обліку вогнепальної (стрілецької) зброї, яка зберігається й використовується у МВС, на об'єктах дозвільної системи та перебуває в особистому користуванні громадян»; Наказ МВС від 31 травня 1993 року № 314 «Про затвердження Інструкції про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боеприпасів до неї»; Наказ МВС України від липня 1996 року № 523 «Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боеприпасів до них, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а

також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві»; Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України, Державної податкової адміністрації України, Державної митної служби України, Державного департаменту України з питань виконання покарань, Управління державної охорони України від 1 листопада 2005 року № 118 «Про затвердження інструкції про порядок ведення Єдиного державного номерного обліку вогнепальної зброї» ДСК/397 ДСК/114 ДСК/453 ДСК/259 ДСК/223/808/42 ДСК/394 ДСК; Наказ МВС України від 10 березня 2010 р. № 66 «Про затвердження Порядку контролю за додержанням ліцензіатами Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва, ремонту вогнепальної зброї невійськового призначення та боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівлі вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, Порядку контролю за додержанням ліцензіатами Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивою та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продажу» [6]. Зрозуміло, що цей перелік не є вичерпним, оскільки існує великий масив нормативно-правових актів, які опосередковано, але також стосуються питання врегулювання правовідносин у сфері видачі дозволів.

Зокрема, дозволи видає Управління громадської безпеки УМВС України в області на: право перевезення мисливської вогнепальної зброї, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї громадянами України; придбання, зберігання та носіння мисливської нарізної, гладкоствольної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та набоїв до них громадянами України; придбання та зберігання відомчої вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та зазначених набоїв підприємствами, установами та організаціями. А також, – всі види дозволів, що належать до компетенції міськрайорганів внутрішніх справ [8].

У свою чергу, міськрайоргани внутрішніх справ видають дозволи на: носіння і перевезення відомчої вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї; придбання, зберігання і носіння громадянами України мисливської гладкоствольної, пневматичної, холодної зброї та бойових припасів до неї; придбання, зберігання і носіння громадянами України спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивою та дратівної дії (у тому числі газової зброї) [8].

Як приклад, згідно з вимогами пункту 12 наказу МВС України № 622-1998, правом придбання мисливської гладкоствольної зброї та основних частин до неї користуються громадяни України, які досягли 21-річного віку, мисливської нарізної зброї та основних частин до неї – 25-річного віку, холодної, охолощеної та пневматичної зброї та основних частин до неї – 18-річного віку. Причому, кількість зброї, яку може мати громадянин України, не обмежена, однак власник зброї повинен забезпечити її безумовну схоронність. Безпосередньо для одержання громадянами в органах внутрішніх справ дозволу на придбання мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної зброї, пневматичної зброї, холодної та охолощеної зброї громадянами подаються такі документи: заява щодо видачі дозволу на придбання зброї на ім'я керівника органу внутрішніх справ за місцем проживання заявника; заповнена картка-заява; медична довідка (крім охолощеної зброї); довідка про вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування (крім охолощеної зброї); платіжний документ (платіжне доручення, квитанція) з відміткою банку, відділення поштового зв'язку або коду проведеної операції про внесення коштів за надання відповідної платної послуги; копії 1, 2 та 11 сторінок паспорта громадянина України [7]. В інструкції передбачено й інші переліки документів для отримання дозволу, які сформовані відповідно до різновиду зброї.

Як видно, законодавством, окрім видів зброї, на які поширюються вимоги дозвільної системи, передбачаються й переліки обов'язкових документів для отримання того чи іншого різновиду дозволу на конкретний вид зброї.

Дозволи на придбання, зберігання та носіння зброї оформляються та переоформляються після проведення органами внутрішніх справ у встановленому порядку перевірок, тривалість яких не повинна перевищувати один місяць, щодо відсутності обставин для відмови та достовірності документів, які подані для отримання, перереєстрації зазначених дозволів [7].

Слід зазначити, що облік власників мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, а також холодної зброї здійснюється у відповідній однойменній книзі. Відомості про наявність такої зброї у громадян заносяться в автоматизовану інформаційну систему (АІС) «Арсенал», а також до Єдиного державного номерного обліку вогнепальної зброї. На кожну особу, яка володіє вогнепальною мисливською, пневматичною, а також холодною нагородною зброєю (крім відомчої зброї), заводиться особова справа. Особові справи власників нарізної вогнепальної зброї ведуться в управліннях (відділах) міліції громадської безпеки ГУМВС України, в Автономній Республіці Крим, м. Києві, Київській області УМВС України в областях, м. Севастополі, а на власників гладкоствольних мисливських рушниць, пневматичної та холодної зброї – у міськрайорганах внутрішніх справ. У чергових частинах міськрайорганів внутрішніх справ працівником, який здійснює дозвільну систему, ведеться картотека власників мисливської вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, яка використовується для перевірки осіб, затриманих за різні правопорушення, а також для інформування нарядів міліції. Працівниками чергової частини може вестися комп'ютерний облік власників зброї [6].

Таким чином, облік зброї є також складовою частиною єдиної дозвільної системи у сфері обігу та застосування зброї, оскільки інформація, отримана після його здійснення використовується з превентивною метою.

А ось порядок приймання, обліку, знищення та реалізації вилученої, добровільно зданої чи знайденої зброї, врегульований Наказом МВС України від 31 травня 1993 року № 314 «Інструкція про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої зброї боєприпасів до неї».

Приймання від працівників міліції, посадових осіб чи громадян вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї і боєприпасів до неї та їх оформлення здійснюється спеціально призначеним працівником, який відповідає за їх зберігання, а у разі відсутності – черговим по органу внутрішніх справ. При здаванні зброї і боєприпасів працівником ОВС подається: протокол вилучення у громадян зброї, боєприпасів; акт про вилучення зброї, боєприпасів з підприємств, установ і організацій; рапорт про добровільно здану чи знайдену зброю, боєприпаси з доданням заяви особи, яка добровільно здала чи знайшла ці предмети; громадянами – заява про добровільно здану чи знайдену зброю, боєприпаси. При прийманні зброї і боєприпасів працівник, який відповідає за їх зберігання, або черговий перевіряє відповідність записів у поданих йому документах кількості, системи, номери, рік виготовлення, зовнішній та технічний стан зброї та боєприпасів, що здається. Ця зброя і боєприпаси відповідальним працівником розміщується у кімнаті для зберігання в металевих шафах, закривається і опечатується особистою печаткою. Отримавши документи про прийняття зазначеного озброєння, начальник органу внутрішніх справ розглядає їх протягом доби, приймає рішення і передає секретарю для вручення працівнику, який відповідає за зберігання. Зброя і боєприпаси, вилучені з об'єктів дозвільної системи після закінчення місячного терміну зберігання за умови усунення недоліків, повертаються відповідним підприємствам. Коли недоліки не усунені, зброя і боєприпаси здаються на склади управлінь, відділів, ТІМТЗ МВС, ГУЙУМВС УМВС. Вогнепальна мисливська нарізна, гладкоствольна чи комбінована зброя, боєприпаси, вилучені у громадян за порушення встановленого порядку їх придбання, зберігання чи використання, зберігаються в ОВС до прийняття рішення про адміністративну відповідальність. Якщо прийняте рішення не пов'язане з конфіскацією чи відшкодуванням вартості вилученої зброї і боєприпасів, то вони у 10-денний строк повертаються власникові [6].

Тобто, встановлена чітка регламентація і послідовність дій відповідальних осіб у разі приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої зброї громадян чи працівників міліції або ж посадових осіб.

Слід звернути увагу на той факт, що за порушення правил дозвільної системи встановлено дисциплінарну, адміністративну, матеріальну й кримінальну відповідальність. Адміністративна відповідальність настає за порушення правил дозвільної системи, які КУпАП визнає адміністративними проступками. Види таких правопорушень та відповідальність за їх вчинення передбачено статтями 190–195-4 КУпАП [2, с. 110].

Висновки. Усе вище викладене дає можливість сформулювати наступні висновки, відносно дозвільної системи у сфері обігу та застосування зброї в Україні:

– дозвільна система – це встановлена державою сукупність юридичних норм, що передбачає спеціальний порядок вчинення певних юридично значущих дій відносно поводження з особливими предметами, які за своїми властивостями несуть суспільну небезпеку;

- правовідносини в сфері обігу та застосування зброї у межах дозвільної системи врегульовуються за допомогою відомчого нормативно-правового акту, – Постановою КМУ № 576;
- існує великий масив нормативно-правових актів, які опосередковано стосуються питання врегулювання правовідносин у сфері видачі дозволів;
- дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї потрібна для: 1) врегулювання питань стосовно видачі, анулювання, переоформлення різноманітних дозволів у цій сфері; 2) встановлення переліку повноважень суб'єктів публічної адміністрації стосовно видачі, анулювання, переоформлення різноманітних дозволів у цій сфері; 3) попередження незаконного обігу зброї; 4) встановлення порядку поводження зі зброєю, у тому числі її зберігання, обліку та носіння; 5) регламентації порядку дій при раптовій її втраті; 6) превенції безпідставного її застосування; 7) запобігання посяганням з її використанням тощо;
- основною метою дозвільної системи у сфері обігу та застосування зброї є превенція безконтрольного володіння й користування зброєю, задля максимального унеможливлення завдання шкоди громадському порядку та особистій безпеці громадян;
- існує перелік видів зброї, на володіння, носіння, зберігання, перевезення та використання яких потрібен дозвіл, а також виокремлено приналежні об'єкти до них, на які також поширюються вимоги дозвільної системи;
- законодавством передбачаються переліки обов'язкових документів для отримання того чи іншого різновиду дозволу на конкретний вид зброї;
- облік зброї є складовою частиною єдиної дозвільної системи у сфері обігу та застосування зброї, оскільки інформація, отримана після його здійснення використовується у превентивних цілях;
- встановлена чітка регламентація та послідовність дій відповідальних осіб у разі приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої зброї громадян чи працівників міліції або ж посадових осіб.

Отже, дозвільна система у сфері обігу та застосування зброї – це встановлений порядок врегулювання суспільних відносин щодо видачі дозволів у цій сфері (на право придбання, зберігання, носіння, перевезення та використання спеціально визначених видів зброї, засобів індивідуального захисту та активної оборони, які можуть бути визнані як зброя, а також на відкриття та функціонування об'єктів, де вони зберігаються чи використовуються), а також чіткий перелік можливих та необхідних варіативних дій для різних суб'єктів правовідносин у цій сфері з метою досягнення ними бажаного результату, а також безпеки та захисту суспільного інтересу.

Список використаних джерел:

1. Чуріков Д.С. Формування поняття «дозвільна система» у законодавстві України / Д.С. Чуріков // Право і суспільство. – 2010. – № 4. – С. 162-167.
2. Адміністративне право України : [підручник] / [Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко та ін.] ; За ред. Ю.П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2007. — 544 с.
3. Дозвільна система // DARG.GOV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://darg.gov.ua/_dozviljna_sistema_0_115_menu_0_1.html.
4. Про затвердження Положення про дозвільну систему : Постанова КМУ від 12.10.1992, № 576. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-92-p>.
5. Повідомлення про оприлюднення Проекту Закону України «Про дозвільну систему у сфері поводження зі спеціально визначеними видами зброї...» // NPU. – 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.npu.gov.ua/en/img/common/en/publish/printable_article/829490.
6. Дозвільна система // NAI AU. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nai.au.kiev.ua/books/ODGMV/prohramma-kursu/rozdil-7-dozvil-na-systema-ta-ii-orhanizatsiya/7-1-ponyattya-pryznachennya-dozvil'noi-systemy-perel.html>.
7. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металічними снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів : Наказ МВС України від 21 серпня 1998 р. № 622 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 42. – Ст. 1574.
8. Порядок оформлення документів для отримання дозволу на право придбання, зберігання та носіння зброї // TP.NPU. – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tp.npu.gov.ua/uk/publish/article/88465>.